

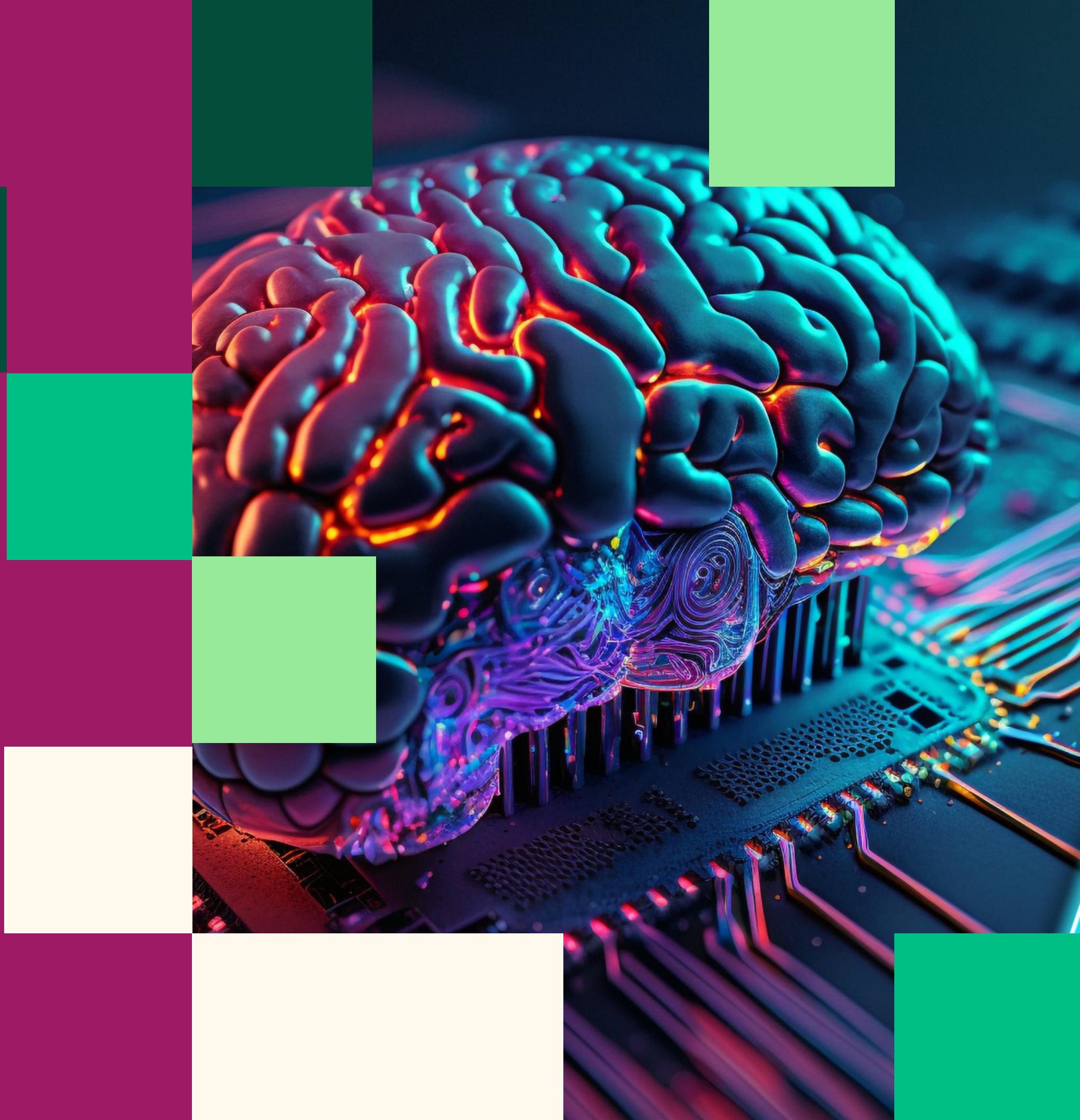

ESCOLA
POLITÈCNICA SUPERIOR
UNIVERSITAT DE LLEIDA

DATA DE DEFENSA

Classificació automàtica de nivells de demència a partir de raigs x

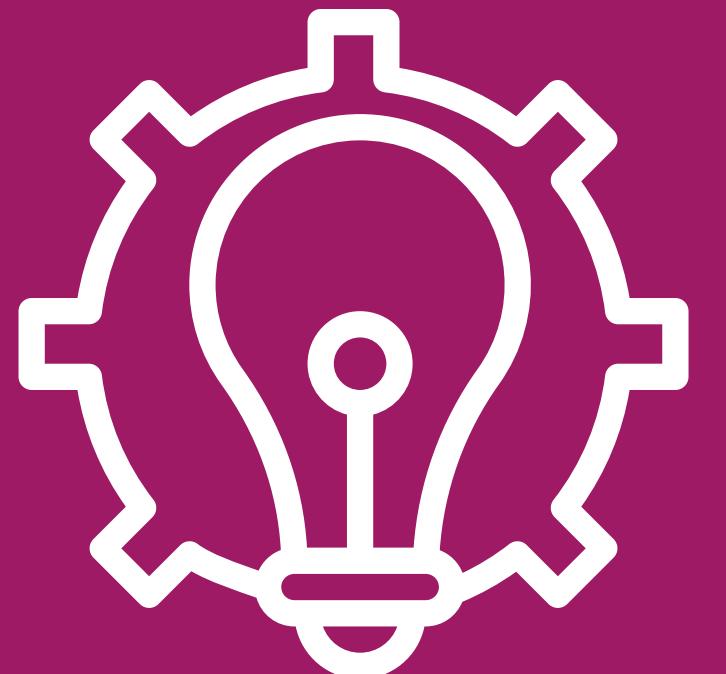
Escola Politécnica Superior - Universitat de
Lleida

1	Introducció	6	Conclusions
2	Marc teòric clínic	7	Afgraiaments
3	Marc teòric computacional	8	Bibliografia
4	IA vs. Alzheimer	9	Webgrafia
5	Implementació de la proposta	10	Torn obert de paraula

índex

Introducció

La detecció precoç de l'Alzheimer és un gran repte del segle XXI, ja que els mètodes actuals de diagnosi són costosos i requereixen una quantitat important de temps.

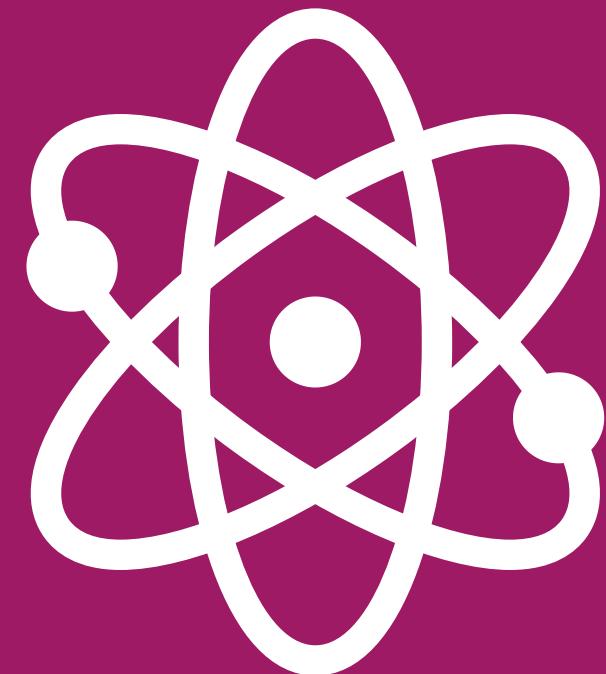
A més de la detecció precoç, és crucial poder garantir un tractament i una qualitat de vida dignes als pacients.

L'objectiu d'aquest treball és investigar de quina manera pot ajudar la intel·ligència artificial en aquest menester.

Diverses investigacions, dutes a terme amb *Machine Learning*, donen unes esperances molt bones en aquest camp de la salut.

La proposta de treball és dissenyar i implementar una CNN per poder classificar fins a 4 nivells de demència.

El treball s'estructura en dos marcs teòrics, un apartat per esmentar aplicacions de la IA en la salut, el desenvolupament de la proposta, un apartat de conclusions, glossaris, agraiaments i referències.

Marc teòric clínic

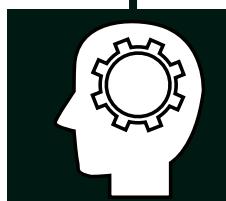
Marc teòric clínic

Context històric

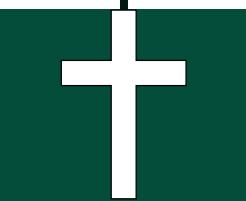
El Dr. Alois Alzheimer es topa amb la simptomatologia estranya d'una patient anomenada Auguste Deter.

1901

La patient Auguste Deter mor en un asil de Frakfurt

1906

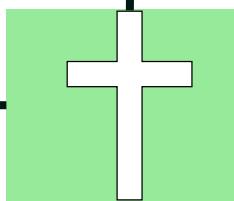
El Dr. Emil Kraepelin bateja la malaltia com "la malaltia d'Alzheimer"

1910

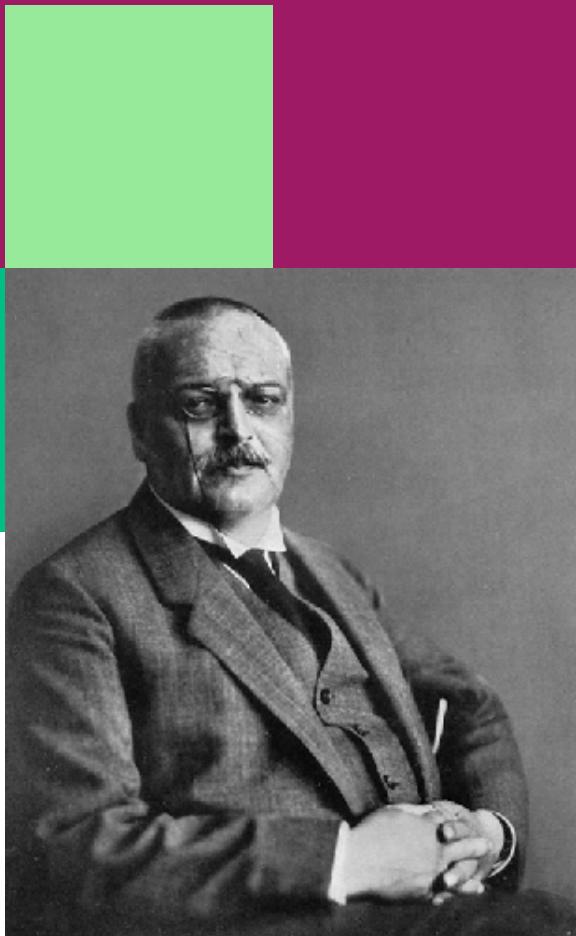
Mort del Dr. Alzheimer

1915

Marc teòric clínic

Context històric

Alois
Alzheimer

Doctor en psiquiatria,
professor
d'universitat,
neuròleg,
neurocientífic,
neuropatòleg i metge

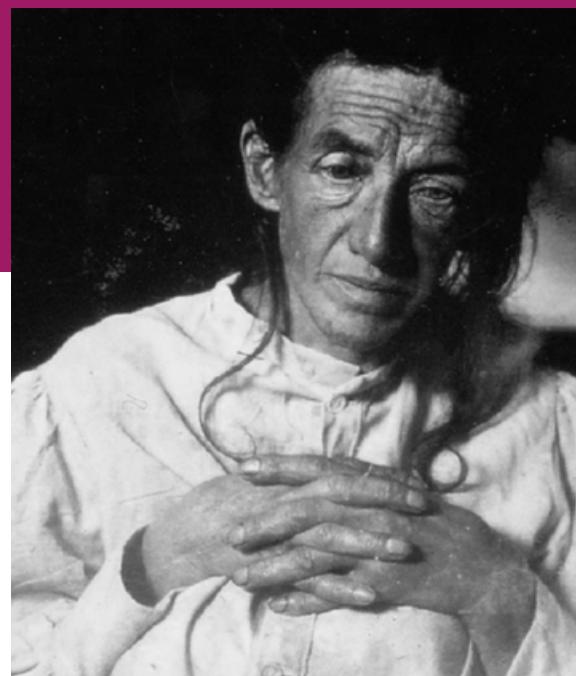

Universitat de Lleida

Emil
Kraepelin

Doctor en psiquiatría,
neuropatólogo i
professor
d'universitat

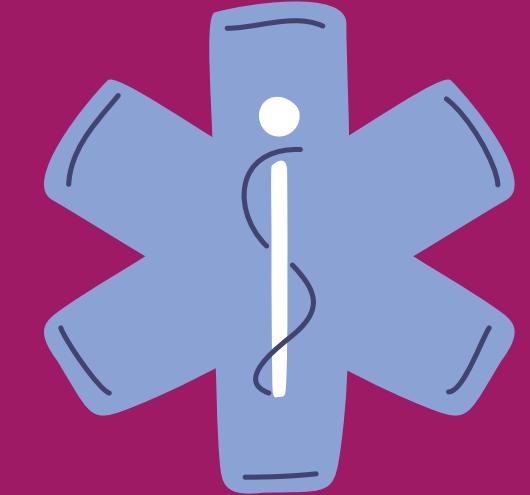

Auguste
Deter

Primera patient amb
la malaltia
d'Alzheimer

Marc teòric clínic

Definició i factors de risc

La demència és un conjunt de símptomes com: afectacions en la memòria, afectacions en el comportament i afectacions en les habilitats socials. Aquests símptomes dificulten el desenvolupament normal de les activitats quotidianes i la independència social.

Una gran part de les malalties que causen demència provoquen símptomes similars com la pèrdua de memòria, desorientació, agresivitat, problemes de parla i afectacions físiques.

Com cada persona "és un món" els símptomes es poden manifestar de manera molt diferent en cada pacient.

L'Alzheimer és la causa de demència més comuna i causa problemes amb la memòria, el pensament i el comportament. En cap cas és quelcom "típic" de l'edat.

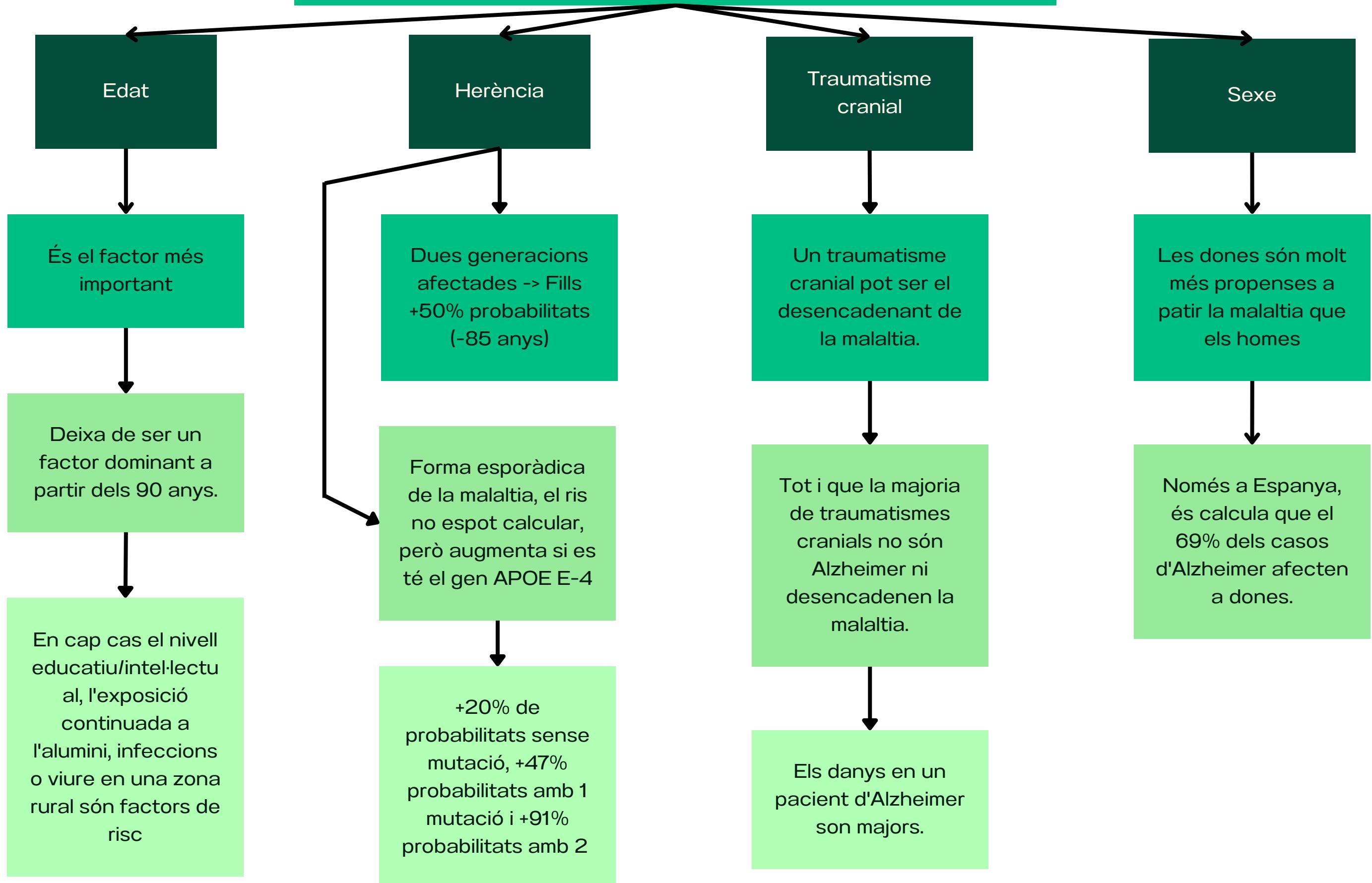
En ser una malaltia progressiva els símptomes es desenvolupen lentament i empitjoren amb el temps fins que la persona ja no pot gosar d'independència. Fins i tot es perd la capacitat de mantenir una conversa i respondre a l'entorn.

Tot i ser la més comuna, l'Alzheimer no és l'única causa de demència. També existeixen la demència vascular, la demència amb cossos de Lewy, la demència frontotemporal i la demència mixta.

Marc teòric clínic

Definició i factors de risc

Factors de risc en l'aparició d'Alzheimer

Marc teòric clínic

Simptomes d'alarma

1.- Pèrdua de memòria a curt plaç

2.- Dificultat per planificar o resoldre problemes

3.- Dificultat per desenvolupar tasques habituals ja sigui a casa, a la feina o al temps d'oci

4.- Desorientació en l'espai i temps

5.- Dificultat de comprensió visual

6.- Impediments per usar el llenguatge

7.- Posar objectes en llocs diferents a l'habitual i ser incapàc de trobar-los

8.- Disminució o falta de judici

9.- Pèrdua d'iniciativa

10.- Canvis d'humor o de personalitat

Marc teòric clínic

Estadis de la malaltia

En tot el món s'utilitza l'escala de deteriorament global desenvolupada pel Dr. Barry Reisberg.

Aquesta escala s'utilitza per determinar en quin nivell d'Alzheimer es troba la persona afectada.

La principal característica d'aquesta escala és que es divideix en dos grans grups; predemència i demència.

L'escala consta de 7 estadis diferents de la malaltia.

Els estadis 1 a 3 són els estadis de predemència i els estadis 4 a 7 són els estadis de demència

L'estadi 5 és l'estadi d'inflexió on la persona malalta ja no pot gosar d'independència.

Marc teòric clínic

Llistat d'estadis i característiques

- Bloc predemència:
 - Estadi 1: No demència observable.
 - Estadi 2: Pèrdua de memòria relacionada amb l'edat.
 - Estadi 3: Deteriorament cognitiu lleu -> Dificultat per planificar esdeveniments socials, disminució del rendiment laboral, problemes per aprendre noves habilitats.
- Bloc de demència:
 - Estadi 4: Declivi cognitiu moderat -> Dificultat per dur a terme activitats quotidianes.
 - Estadi 5: Declivi cognitiu moderadament sever -> Incapacitat d'escollir la roba adient a les capacitats meteorològiques, disminució de la capacitat d'afrontar circumstàncies de la vida quotidiana, desorientació i pèrdua de memòria.
 - Estadi 6: Declivi cognitiu sever
 - Estadi 6A -> Incapacitat de vestir-se.
 - Estadi 6B -> Malgrat poder banyar-se tot sol, el malalt ja no pot regular la temperatura de l'aigua.
 - Estadi 6C -> Pèrdua de la capacitat de bany.
 - Estadi 6D -> Incontinència urinària i fecal i dificultat de recordar dates, adreces, condicions del clima del dia, etc.
 - Estadi 6E -> Confusió dels membres de la família, afectació a la parla, canvis emocionals, records defectuosos, impossibilitat de resoldre tasques matemàtiques bàsiques.

Marc teòric clínic

Llistat d'estadis i característiques

- Estadi 7: Declivi cognitiu molt sever
 - Estadi 7A -> Discurs limitat a 12 paraules, o menys, completament intel·ligibles.
 - Estadi 7B -> Discurs limitat a 1 paraula completament intel·ligible.
 - Estadi 7C -> Pèrdua de la capacitat de deambular.
 - Estadi 7D -> Pèrdua de la capacitat d'asseure's i aixecar-se.
 - Estadi 7E -> Pèrdua de la capacitat de somriure.
 - Estadi 7F -> Pèrdua de la capacitat d'aixecar el cap de manera independent.

Marc teòric clínic

Consells preventius

Aquests consells els atorga CEAFA, l'associació espanyola contra l'Alzheimer i es podrien resumir amb el terme "vida sana"

1.- Suar

2.- Desafiaments mentals

3.- Deixar de fumar

4.- Control adequat de la salut

5.- Protegir el cap

6.- Dieta sana i equilibrada

7.- Dormir les hores adequades

8.- Vida social activa

9.- Reducció de l'estrés

Marc teòric clínic

Mètode diagnòstic actual

Donar resposta a les preguntes; quins símptomes s'han patit? Quan van començar a manifestar-se? Amb quina freqüència es manifesten? Han anat a pitjor en cada manifestació?

Revisió completa de l'historial clínic del/la pacient i cerca d'anecedents familiars.

Avaluació de l'estat anímic i mental.

Avaluació de la dieta i la nutrició, la pressió arterial, la temperatura, el pols, cor i pulmons mitjançant auscultació... Analítiques de sang i orina.

Examen neurològic.

Presa d'imatges MRI i CT scan per descartar tumors, accidents vasculars, danys causats per un trauma o acumulació de líquid.

Marc teòric clínic

Tractament actual

A causa que encara no es coneixen, completament, les causes de l'Alzheimer, no hi ha medicines que puguin curar o prevenir la malaltia.

Els primers medicaments que es van dissenyar per combatre la malaltia van ser els inhibidors de la colinesterasa (augment de l'acetilcolina) i la memantina (control de l'activitat del glutamat). Aquestes medicines poden endarrerir l'empeorament de la simptomatologia, però no poden tractar lesions cerebrals ni prolongar la vida.

Hi ha dos tipus de medicaments aprovats: els que alleugen temporalment els símptomes i els que retarden la malaltia. No obstant això, no són efectius en tots els casos i poden perdre eficàcia amb el temps.

Les medicacions aprovades ho estan per determinades etapes de la malaltia. Aquestes etapes es basen en els resultats de les proves que avaluen la memòria, la consciència espai-temps, els pensament i el raonament.

Els metges poden receptar medicines diferents de les aprovades per les institucions públiques (Espanya l'AEMPS). Les etapes no són precises, les respostes als medicaments variables i les opcions de tractament limitades.

Les medicines aprovades avui dia a Espanya per combatre l'Alzheimer, estan pensades per l'etapa de deteriorament cognitiu lleu. És a dir, són medicaments pensats per tractar signes generals de demència, no per l'Alzheimer.

Marc teòric clínic

Tractament futur - Aducanumab i Lecanemab

Aducanumab és una medicina (intravenosa) recentment aprovada per la FDA per a pacients amb deteriorament cognitiu lleu i demència lleu per Alzheimer.

S'ha aprovat de manera accelerada per la seva capacitat de reduir la proteïna beta-amiloide. Tot i que el seu efecte en el rendiment diari no està clar.

Alguns efectes secundaris poden incloure anomalies en les imatges cerebrals. Anomalies com un edema cerebral, dipòsits d'hemosiderina o microhemorràgies. Aquestes anomalies s'han de monitorar amb imatges per MRI.

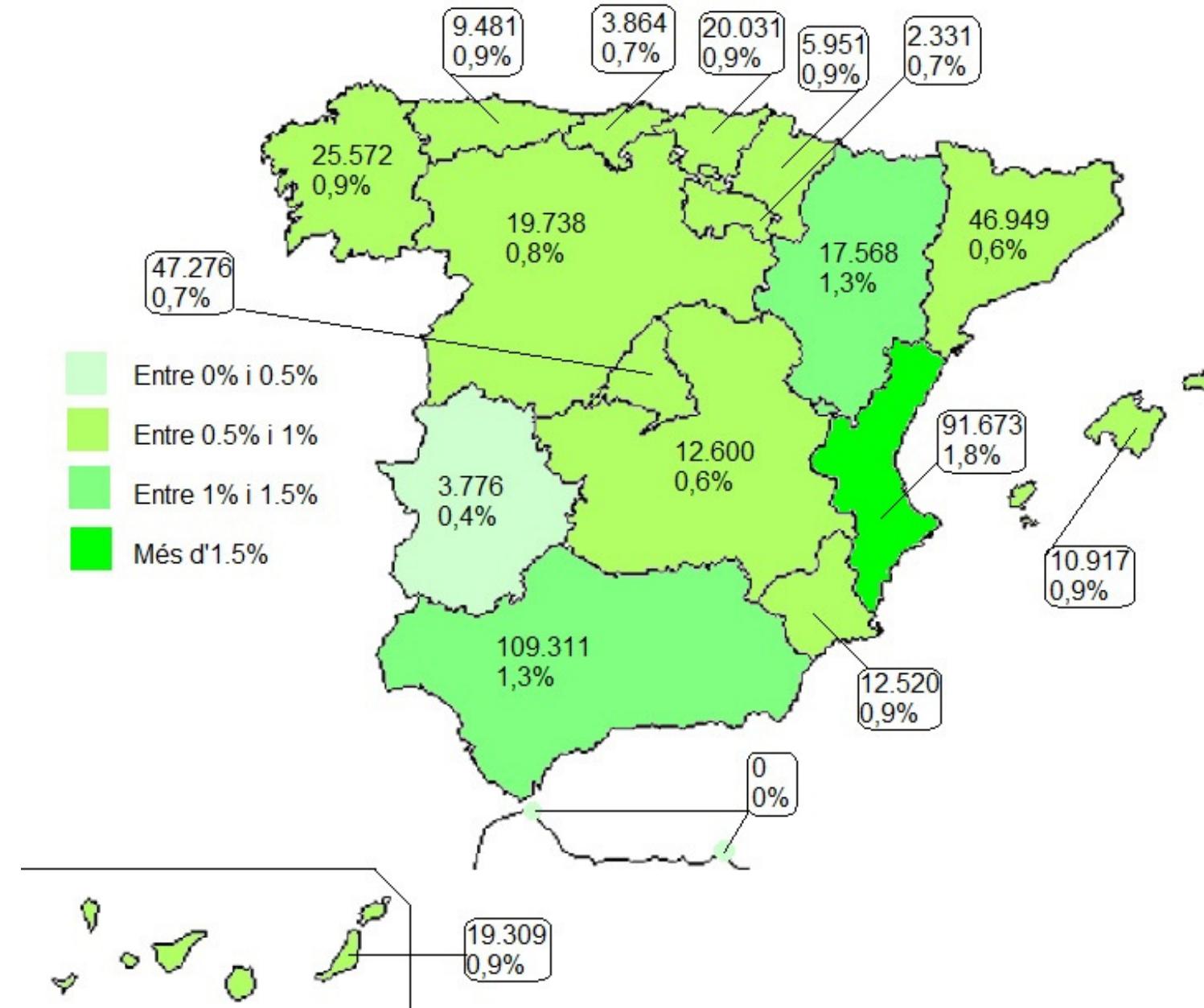
Lecanemab és una medicina, encara en fase experimental, que ha mostrat resultats molt prometedors en pacients amb una forma lleu d'Alzheimer i deteriorament cognitiu per culpa d'aquesta. La FDA contempla que estigui disponible aquest 2023.

Un assaig clínic de fase 3 va demostrar que Lecanemab redueix en un 27% el deteriorament cognitiu en pacients amb Alzheimer primerenc. L'estudi tracta en avaluar com afecta els malalts d'Alzheimer la destrucció de plaques amiloides.

També s'està estudiant l'efecte preventiu amb persones de risc.

Marc teòric clínic

Estadístiques

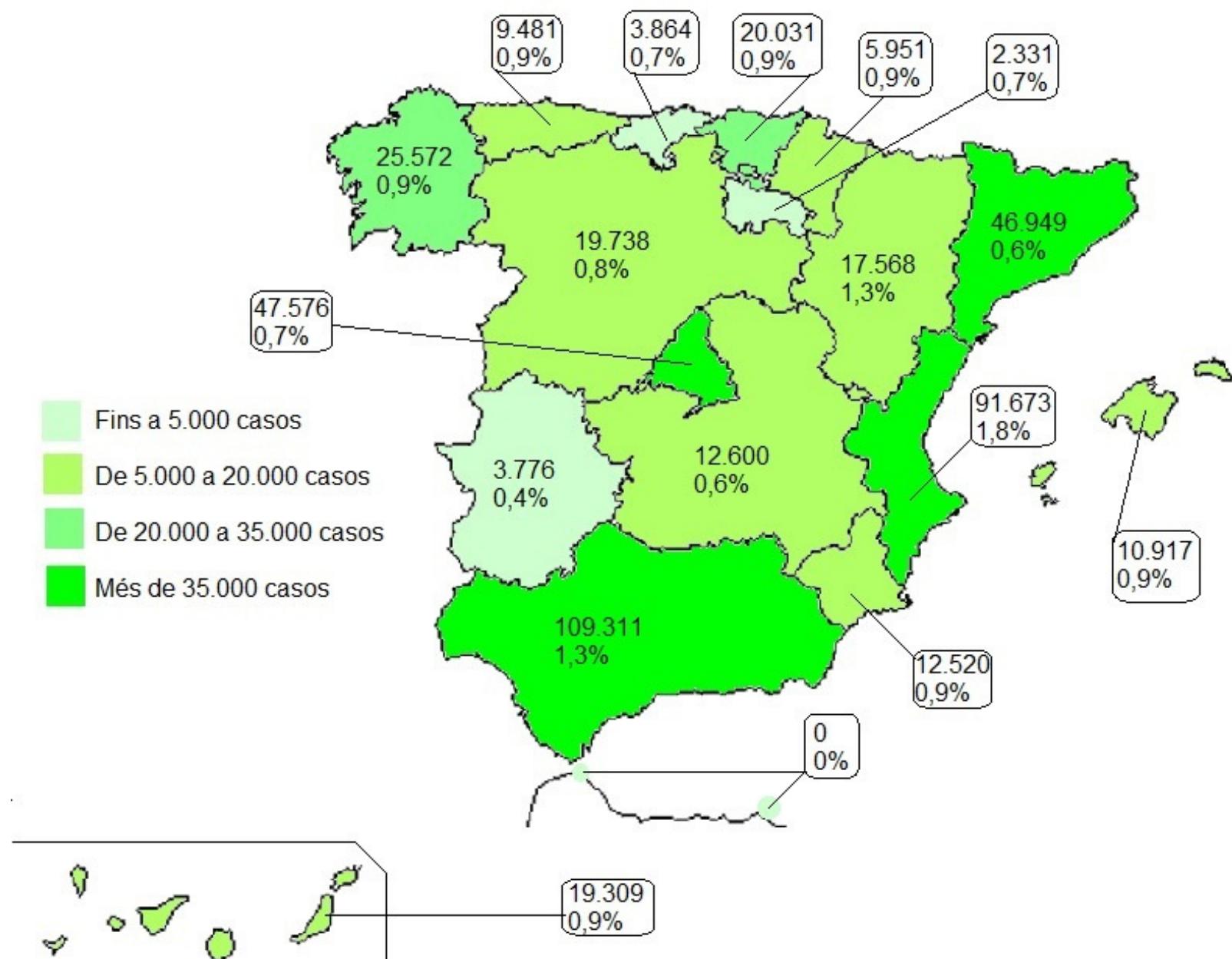

Casos de demència totals l'any 2019:

- 140.248 casos en homes -> 30,6%
- 318.621 casos en dones -> 69,4%

Finestra d'Alzheimer (entre el 60% i el 80% dels casos de demència):

- Entre 84.149 i 112.199 casos d'Alzheimer en homes.
- Entre 191.173 i 254.897 casos d'Alzheimer en dones.

Marc teòric clínic

Principals associacions nacionals

Universitat de Lleida

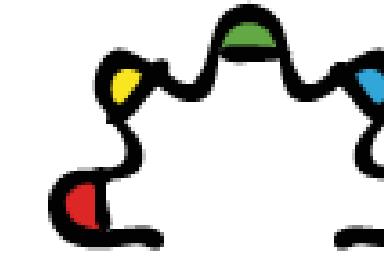
**fundació
pasqual
maragall**

ASOCIACIÓN FAMILIARES
ALZHEIMER VALENCIA

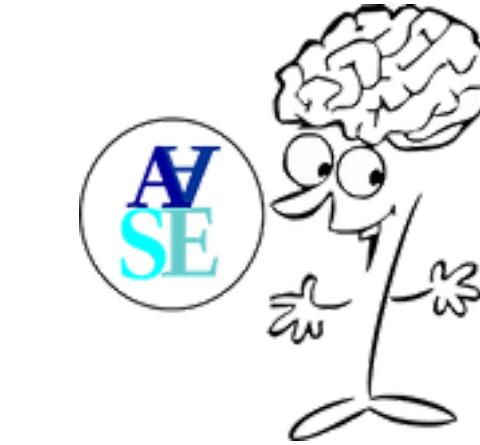
FEDERACIÓN DE
ASOCIACIONES DE
FAMILIARES DE ENFERMOS
DE ALZHEIMER

CONFEDERACIÓN
ESPAÑOLA DE
ALZHEIMER

fevafar
ALZHEIMER

 AFAMUR
ASOCIACIÓN DE FAMILIARES DE ENFERMOS DE ALZHEIMER DE LA REGIÓN DE MURCIA

afaga
Alzheimer

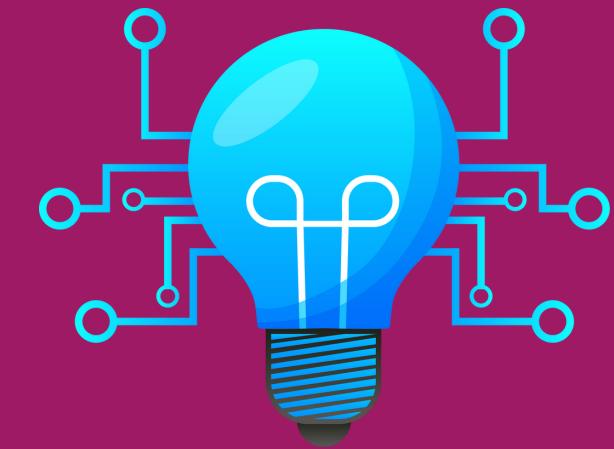

**ASOCIACIÓN
ALZHEIMER
ASTURIAS**
A . F . A . A S T U R I A S

Marc teòric computacional

Marc teòric computacional

Context històric i definició d'intel·ligència artificial

La història de la IA neix l'any 1950 quan Alan Turing publica el llibre "Computing machinery and intelligence".

Per primer cop, en aquest llibre es planteja la capacitat de pensar de les màquines. Des d'aquesta data, la IA ha acumulat numerosos èxits i fracassos estrepitosos.

Entenem per IA la capacitat que té una màquina d'adquirir aptituds relacionades amb els éssers humans.

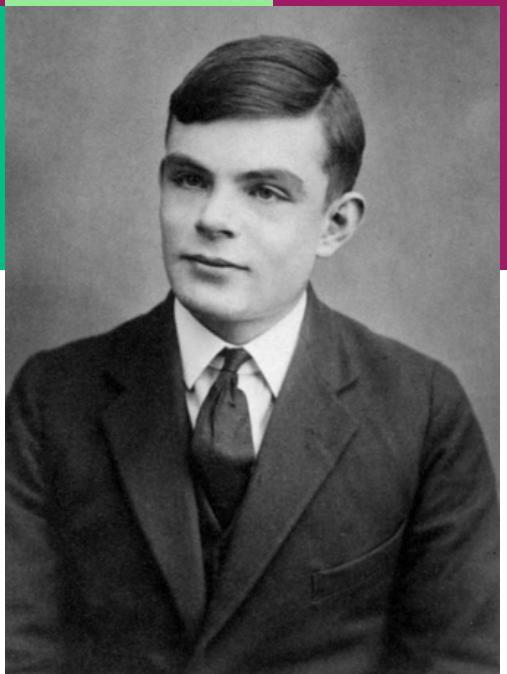
Aquestes aptituds inclouen el raonament i l'aprenentatge, entre d'altres.

En altres paraules, la IA és un conjunt d'algorismes que pretén fer que les màquines imitin el comportament humà.

Segons els experts en informàtica, Stuart Russell i Peter Norvig, es poden trobar quatre tipus diferents de IA.

Marc teòric computacional

Context històric i definició d'intel·ligència artificial

Alan Turing

Informàtic teòric,
matemàtic, professor
universitari,
criptògraf, lògic,
estadista,
maratonista i
investigador de la IA

**Stuart
Russell**

Informàtic teòric,
enginyer, professor
universitari i
investigador de la IA

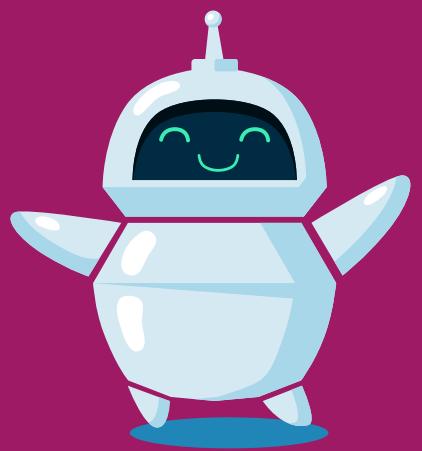

Peter Norvig

Informàtic teòric,
matemàtic, professor
universitari i
investigador de la IA

Marc teòric computacional

Tipus de IA

Classificació feta segons els experts Stuart Russell i Peter Norvig

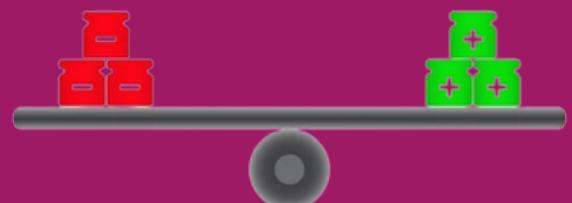
Sistemes que pensen com els humans. Són aquells que automatitzen tasques com prendre decisions, resoldre problemes, etc. Per exemple les xarxes neuronals

Sistemes capaços de recrear el comportament humà. Duen a terme tasques de la mateixa manera que ho faria un humà. Per exemple els robots.

Sistemes de pensament racional. Són aquells sistemes que intenten copiar la lògica de pensament, és a dir, percebre, jutjar i actuar d'acord amb un estímul extern. Per exemple els sistemes experts (RBR o CBR).

Sistemes d'actuació racional. Intenten copiar la forma de comportament humà. Per exemple els sistemes intel·ligents

Marc teòric computacional

Avantatges i desavantatges de la IA

Tenint en compte les defenses de la IA fetes per Andy Chan, Product Manager de Infinia ML, i Kai-Fu Lee, fundador del fons de capital de risc Sinovation Ventures, la IA té 9 avantatges principals i 3 desavantatges.

- Avantatges:
 - Automatització de processos
 - Potenciació de les tasques creatives
 - Precisió
 - Reducció de l'error humà
 - Reducció del temps emprat en l'anàlisi de dades
 - Manteniment predictiu
 - Millora en la presa de decisions a escala productiva i de negoci
 - Control i optimització de processos productius i línies de producció
 - Augment de la productivitat i de la qualitat de la producció

- Desavantatges:
 - Disponibilitat de dades
 - Insuficiència de personal amb la qualificació adequada
 - Cost i temps d'implantació dels projectes

Marc teòric computacional

Avantatges i desavantatges

Andy Chan

Economista, analista
de Big Data i Product
Manager a Infinia ML

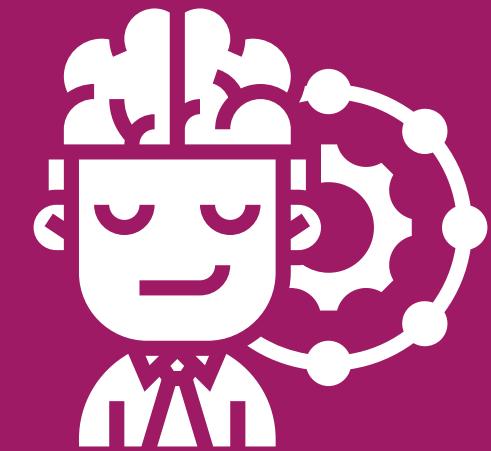

Kai-Fu Lee

Emprenedor,
informàtic teòric,
enginyer, empresari,
científic de la
informació i fundador
del fons de capital de
risc Sinovation
Ventures

Marc teòric computacional

Definició d'aprenentatge automàtic i tipus

L'aprenentatge automàtic és una disciplina que atorga a les màquines la capacitat d'aprendre, de manera autònoma, patrons en dades massives i elaborar prediccions.

Existeixen 4 tipus d'aprenentatge automàtic.

Aprenentatge supervisat. Model intel·ligent que s'ha entrenat amb una DB perfectament etiquetada i que fa prediccions a partir d'aquestes etiquetes (Classificació d'imatges o àudios).

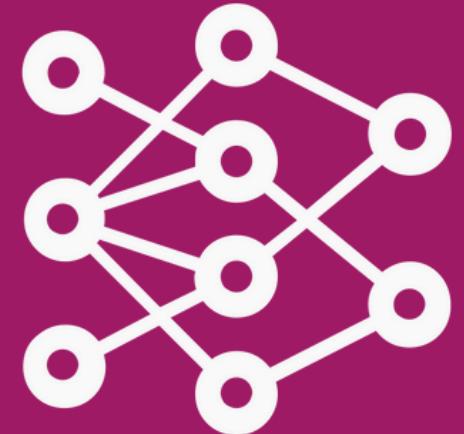
Aprenentatge no supervisat. Els models troben els patrons existents entre les dades a analitzar (Agrupar imatges).

Aprenentatge semisupervisat. Mescla dels anteriors. Utilitza un grup mínim d'etiquetes, però la gran majoria de dades no estan etiquetades (Classificació de correus com spam o no spam).

Aprenentatge per reforç. És capaç de funcionar sense grans quantitats de dades. La IA guia el seu aprenentatge a través d'un sistema de recompenses i càstigs (prova i error) (Navegar entre un node origen i un node destí d'un graf de tal manera que la suma dels pesos sigui mínima).

Marc teòric computacional

Definició de xarxa neuronal i enumeració de tipus

Una xarxa neuronal és un model matemàtic que imita el processament d'una certa informació tal com ho faria un cervell humà.

El seu objectiu principal és emular el comportament d'un cervell humà, per aquesta raó, s'organitza amb capes i neurones.

De la mateixa manera que en un cervell real, la unitat bàsica de processament d'informació són les neurones.

Les neurones es transmeten senyals entre elles i aquests senyals es transmeten des de l'entrada fins a la sortida.

Segons la topologia de la xarxa, hi ha 5 possibles classificacions diferents de xarxes neuronals (ANN en anglès)

Xarxes monocapa, xarxes multicapa (totalment o parcialment connectades), xarxes convolucionals, xarxes recurrents i xarxes de base radial.

Marc teòric computacional

Elements d'una xarxa neuronal

Una xarxa neuronal s'organitza en capes, on cada capa conté una o més neurones.

Normalment en una ANN es poden diferenciar: capa d'entrada, capes ocultes i capa de sortida.

La capa d'entrada representa tots els elements que s'entren a la xarxa per ser processats. Aquesta capa estarà formada per una o més neurones.

Les capes ocultes (en cas d'existir), són les que es troben entre la capa d'entrada i la de sortida i, s'encarreguen de processar les dades i d'extreure característiques per a donar un resultat precís en les prediccions.

La capa de sortida és una capa que tindrà tantes neurones com possibles resultats i s'encarregarà de donar el resultat de la predicció.

Cada neurona es relaciona mitjançant "pesos" amb algunes (o totes) les neurones de la capa següent, així, les dades es presenten a la primera capa i els valors es propaguen des de la neurona en la qual es troben en aquell moment fins a totes les neurones de la capa següent amb les que hi hagi relació fins a arribar a la capa de sortida.

Marc teòric computacional

Xarxes neuronals convolucionals

Són un algorisme d'aprenentatge profund que estan dissenyades per l'anàlisi d'atributs visuals de grans quantitats de dades.

Tot i que, normalment, s'utilitzen per aspectes relacionats amb les imatges, també es poden utilitzar per a altres aplicacions dins del món de la IA com per exemple el processament del llenguatge natural.

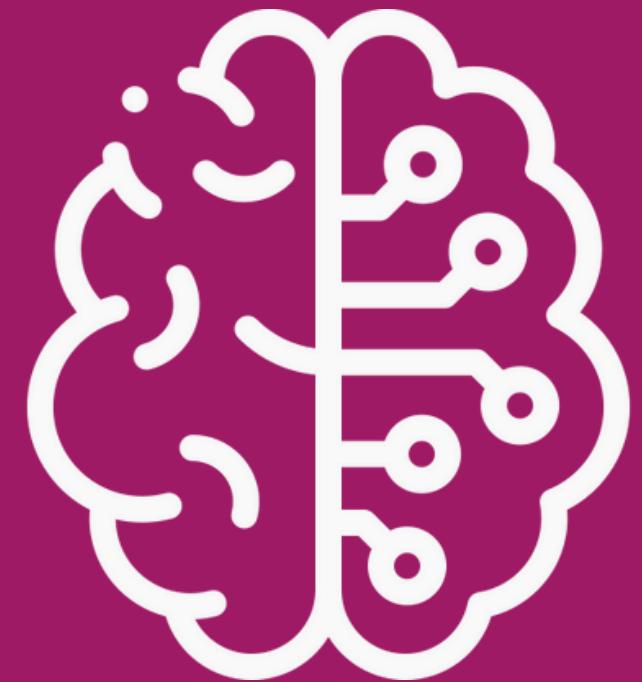
Com tota xarxa classificatòria, en primer lloc, s'ha de realitzar una fase d'extracció de característiques.

D'aquesta fase se n'encarreguen les neurones convolucionals. Seguidament, es du a terme una operació de reducció per mostreig (pooling) i finalment es realitza la classificació en unes neurones més senzilles.

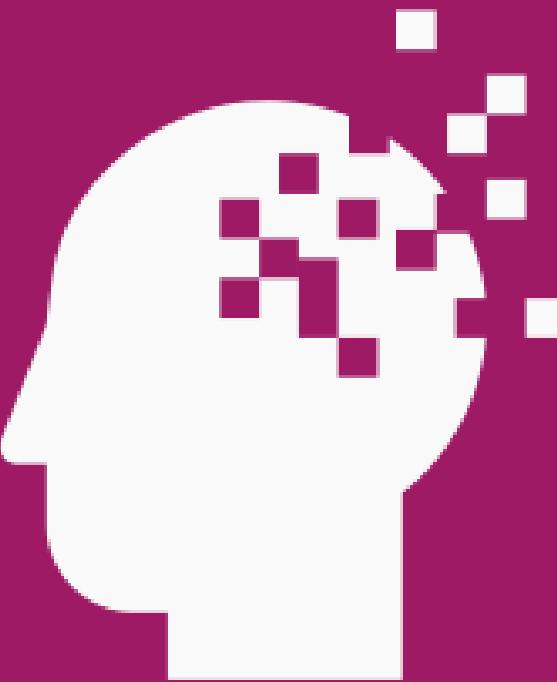
La fase d'extracció de característiques té una similitud molt elevada amb el procés d'estimulació del còrtex visual del cervell humà a causa del fet que ambdues involucren la detecció i representació de patrons visuals per al processament de la informació.

A mesura que les dades avancen cap a la capa de sortida es van fent més petites.

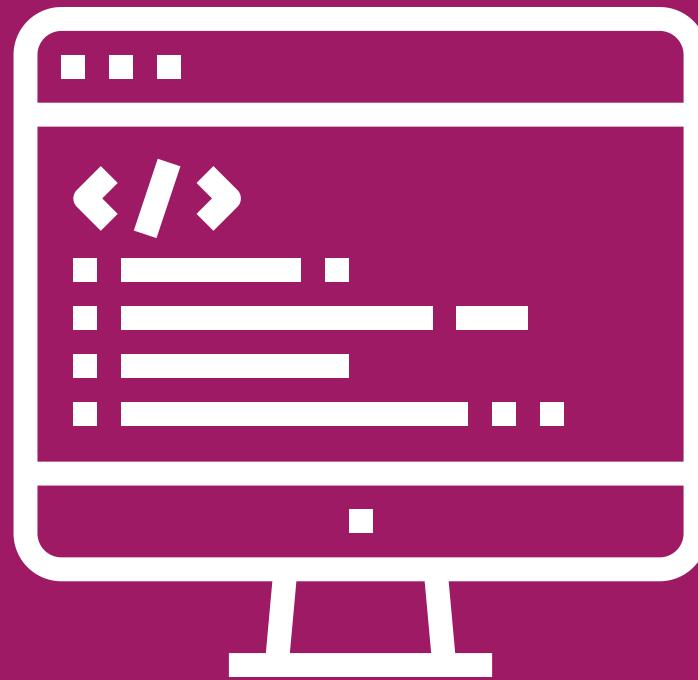
D'aquesta manera les primeres capes són menys sensibles als canvis (detecció genèrica) i les últimes són extremadament sensibles als canvis (detecció precisa).

VS

Intel·ligència artificial vs. Alzheimer

Implementació de la proposta de treball

Conclusions

Agraïments

Bibliografia

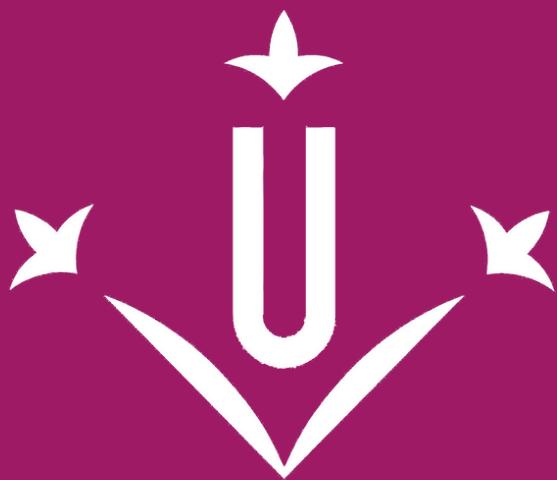
- INSALUD, Guía práctica de la enfermedad de Alzheimer, 1996, Instituto nacional de la salud.
-

Webgrafia

[Imatge portada](#)
[Imatge índex](#)
[Imatge logo UDL](#)
[Imatge logo UDL blanc](#)
[Imatge logo EPS](#)
[Història Alzheimer](#)
[Definició Alzheimer](#)
[Definició demència](#)
[Retrat d'Auguste Deter](#)
[Retrat d'Alois Alzheimer](#)
[Logo fundació Pasqual Maragall](#)
[Logo CEAFA](#)
[Logo FAE](#)
[Logo AFAV](#)
[Logo FEVAFA](#)
[Logo FCA](#)
[Logo AFALL](#)
[Logo AFAMUR](#)
[Logo FAFAL](#)
[Logo AASE](#)
[Logo AFAGA](#)
[Logo AFA Asturias](#)

[Imatge Alan Turing](#)
[Imatge Stuart Russell](#)
[Imatge Peter Norvig](#)
[Imatge Andy Chan](#)
[Imatge Kai-Fu Lee](#)

Universitat de Lleida

Torn obert de paraula

